

✂ MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

ERSCHEINT JEDEN SONNTAG. ✂

ELŐFIZETÉSI ÁRA
„JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
EGESZ ÉVRE... 12.— K. | NEGYED ÉVRE... 3.— K.
FÉLEVRE... 6.— K. | EGYES SZÁM... —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
TELEFON 108-00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMÍTÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenkint 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az állami bányászatról.

A közvéleményt a napokban erősen foglalkoztatta az állami szénbányászat sorsa. Híre járt, hogy pénzügyminiszteriumban foglalkoznak az állami szénbányák el-, illetve bérbeadásának gondolatával és mindenestre érdekes megállapítani, hogy hangok emelkedtek oly-körökben az állami szénbányászatnak állami regieben való megtartása mellett, melyek az állami szénakció idejében perhorreskálták, vagy legalább is aggodalommal szemlélték.

Amikor ezt, mint érdekes és figyelemreméltó tünetet konstatáljuk, megállapítjuk azt is, ami bizonyára némi meglepetést okozhat, hogy a magánbányászat nem tanúsít lelkesedést az állami szénbányák — mondjuk — elkaparítása iránt. Ennek okait hosszadalmas lenne itt feltárni és szorosán véve, nem is tartozik annyira ide. Megelégedéssel látja a bányászati közvélemény azt, hogy a magánbányák általánosságban hidegen fogadták a kombinációkat és ma már nem tekintik kárhozatos konkurenciának az állam széntermelő működését. És valamelyikök netán kombinációba is vétetnék az állami szénbányákkal kapcsolatosan, az eziránti tárgyalásokon egyáltalán nem vesztené el higgadtságát ezen való örömeiben.

Azonban, ha már idáig fejlődtek a dolgok, engedünk a bennünket mindenfelől ért unszolások özönének és szólunk ám pár szót mi is az állami

szénbányászatról. Hisszük, hogy felvilágosító s mindenestre tárgyilagos közléseink nem fogják seholsem eltéveszteni céljukat.

Az állami szénakció nem nyerekedő vállalat-szánta az állami szénbányákat, ezzel kell mindenekelőtt tisztában jönnünk. Ezzel függ össze némiképp az is, hogy az eddigi eredménytelenségből állami szénbányák teljes csődje okszerűleg még nem következethető. A Salgótarjáni Kőszénbánya rt. rengeteg milliókat ruház be, míg a produktív termelést megkezdheti valamely bányaműveben. Harmadfeléve dolgozik a 10 millió alaptőkéjű Nyugatmagyarországi, de még mindig csak ugy-szólván saját szükségletét fedezi s nem is kíván a jövő év novemberéig szállítani, míg a vasútja nem forgalomképes. A szénbányászathoz türelem kell, amivel nem akarjuk azt mondani, hogy fenőkéig tejfel mindaz, ami eleddig az állami szénbányászat terén történt. Bizonyára voltak hibák, esetleg nagyobb hibák is, amelyeket mind elősorolni csak időpocsékolás és céljártévesztett dolog volna.

Maga gondolat, hogy az állam termeljen szenet, az ország és főképp az állam egyéb vállalatainak, a közforgalom biztonságának látszott leginkább érdeke lenni. Megtörtént, hogy diósgyőri állami gyárak sok ezer munkása nem látta-tott munkához, mert nem volt szén a gyárban. A széninség kétségtelen volt, ennek egyszer mindenkorra való lehetetlenné tétele szülte az állami szénbányászat gondolatát. Nem szólunk az akkori

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B, 2268/702, 655, 41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

bányavásárlásokhoz. Utólag mindenki lehet böles, de annyi tény, hogy a pénzügyminiszterium bányászati osztályának súlyos gondokat okozott szakemberek előteremtése, mikor tudvalévő, hogy a magánbányászat dicséretes módon dotálja szaktisztviselőit. Ez az újdonsült tisztviselői kar megkezdte működését és biz' ez ép oly zökkenésekkel indult, mint annak idején az állami vasműveké, migcsak Zimmermann személyében egy külföldi szakember rendet nem teremtett.

Mert bajok voltak annak idején az állami vasművekben is. És ma az állami vasművek munkája kifogástalan, bárha kétséges, hogy a belefektetett tőke akkora kamatozását ki tudnók-e mutatni, mint pl. a Rimamurányi vasmű. Mi nem fogunk abba a hibába esni, amiben a felületesen ítélő többi sajtóorganumok, hogy számonkérjük, teljesített-e az állami szénbányamű árnivelláló hatást? Minket nem fog lehetni sarokba szorítani kérdéssel, vállalták-e az állami vasművek az árakat?

Az állami vasművek multja évtizedes, szénbányáké három éves. Mért oly türelmetlen a szénnel szemben a napisajtó? A szénhez könnyű érteni, mert háztartási cikk, vashoz meg senkise ért. Ennek köszönhető, hogy a szénbányákkal oly előszeretettel foglalkozik mindenki, míg az állami vasművek, amelyekben számosan több millió kocázattatnak, a vaskartell kebelében teljesíti ellenőrző kötelességét.

Azonban az állami vasművek a magyar kultúrának számottevő végvára. Szívós és csendes kulturmunka folyik a nemzetiségi végvidékeken, amelyet tán nem is okos tulságosan hangoztatni. Ez pedig ugy-e bár nem végeél, hiszen vasat kell termelnie az állami vasműnek. Mintaszerű munkásjóléti intézményeket, szanatóriumokat emel, pedig ez se kifejezett célja. Az állami szénbányászat létesítésével, mikor hatalmas közgazdasági gondolatot akart a pénzügyi kormány a való életbe átültetni, Vajdahunyadtól Pojénon, Gyáláron keresztül Bozovicig és túlhan le az ország határáig egy erőteljes éket kíván venni, szilárd végvárat emelni, vagy inkább hosszú magyar sávot huzni hazánknak, e románlakta legsötétebb — zöld ethnografiai foltjára. Ezért vétetett meg a sokat ócsárolt Bozovic, amelyről csak egészen mellékesen említjük meg, hogy ottani tudósítónk jelentése szerint az állami bányabirtok tőzomszédságában egy Herdlicska nevű ember 500 ezer koronáért épen most értékesítette zárkutatómányaikat.^{*)}

^{*)} Lapzárta után kapjuk a hírt, hogy dr. Schafarzák Ferenc műegyetemi tanár ugyanott a lias-formációk alatt carbonécszelt. (A szerk.)

Nem kívánunk a többi állami bányák értékéről, szénüknek mennyiségéről és minőségéről cikkezni. Művelésre érdemes szén-e? Az a kérdés most ugy-e bár, az államnak érdemes-e művelésre?

Hátha ez kérdés, kérdés lehetne az is, vajjon az állami fémbányák érdemesek-e a művelésre? ... Kétségtelen igazság az, hogy az állami fémbányák nem haszonhajtó vállalatok. Nem is céljuk, nem feladatuk ez s annyira tisztultak már e tekintetben a nézetek, hogy megelégszünk azzal, sőt szerencsés eredménynek tekintjük, ha a fémbányák környékbeli lakosságának adófilléreiben megtérül az állam azon deficitje, amivel a fémbányák művelése jár. Mi lenne vajjon Selmechányából, ha beszüntetnék ott a súlyos áldozatokkal fentartott bányászatot? Ki vár ebből a bányászatból hasznot? Vagy Körmöcön? Évtizedek óta vájják a „Nándor” altárót, mely vízmentesíteni van hivatva az ottani bányák egy részét. Micsoda inproductív kiadás! — Kiálthatna fel egy felületes laikus, aki az oda beleölt rengeteg pénznek összegét hallani. Az állami fémbányák feladata kimerül abban, hogy megtartják az illető vidék lakosságát, megkötik kivándorlást, forgalmat csinálnak, kulturát teremtenek a különben feltétlenül elnéptelenedő vidékeken. Egyszóval egy kulturélet létfeltételét képező körforgását létesítik az állam pénzének, amely pénz a legkülönbözőbb utakon visszafolyik az állam pénztárába, hogy onnan ismét körutra induljon a magyarságnak — ha már hódítani nem is lehet — legalább megtartására.

Az állami fémbányák nemes kötelességtudását még hála Istennek nem kezdte ki senki. Az állami szénbányák viszont még meg sem kezdhették ez irányú működésüket. Hisz csecsemőkorukat élék: Mi nem akarunk kikényszeríteni magyarosító politikát szénbányászati úton, meg talán csekélyebb áldozatokkal más téren nagyobb eredményeket is elérhetnők. Szempontok ezek. És ezen szögletből nézvést: quod uni iustum, alteri aequum. Senki se hasonlította össze Európa legjobb s legdusabban jövedelmező aranybánya-vállalatát, a hazánkban dolgozó Rudai 12 apostol Bányatársulatot, akármelyik állami fémbánya működésével, de az állami szénbányákat már csecsemőkorában méregeti össze a hazai érett gazdasági közvélemény a fejlett és — örömindre szolgál konstatálni — erős és fejlődésképes magán-szénbányászattal.

Mi intünk s mindenkit óvunk elhamarkodott ítélettől. Az állami szénakció nem volt rossz dolog. Nem vizsgáljuk ezuttal, a megkezdett csapásokon

RUGGYANTAÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ ÉS ZSIROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

haladt-e tovább, hiszen nem zárkozunk el annak elismerésétől, hogy egy hirtelen összeszedett és legfeljebb csak most összetanult tisztviselői kar sok tekintetben tévedhetett. A magánkéz, bizonyos, hogy a maga korlátlanabb felelősségével és nagyobb akciószabadságával inkább alkalmas esodák művelésére, mint az állami kezelés. Ha gyors produktivitást akarunk, akkor akár az összes állami művek is hamarabb fogják elérni a prosperitást magánüzemben, mint az államiak. És — mint fentebb mondottuk volt — ez is egy szempont. De ennek érvényesülése esetében előtérbe nyomul den állami bányá és kohómű és jelesen a vasművek magánkézre bocsátásának gondolata, amelyet miként ez tán még mindig emlékeztükben van az intézkedő köröknek — nem is oly régen oly kiváló előszeretettel lanciroztak p. o. a Rimamurányi vasmű részéről is.

Amde mi nem akarunk junktimot e két állami vállalatra nézve. Még gondolatbani kapcsot Ha felmerül már egyszer s kísért a bérlet, vagy eladás gondolata, megcsülekedhetik elvégre, amennyiben tisztázhatók bizonyos előzetesen kötött szerződések. Ha meg nem az összes bányákra vonatkoznak a tervek, hanem egyes olyan bányákra, melyekre nézve nincsenek elővételi és más jogok lekötve és biztosítva, tudjuk, hogy bizvást akad Magyarországon az állami szénbányákra egészben s részleteiben is vállalkozó.

A pénzügyminiszteren áll, legyen-e állami szénbányászat ez országban, vagy ne legyen? A pénzügyminiszteriumban megfontolt fővel döntöttek még mindig. Ismerünk egy vaskos kötetet, mely épen a mai pénzügyminiszternek tíz esztendő eredményes működését tárgyalja. Előző pénzügyminiszteri működését. Bizonyosak szeretnénk lenni arról, hogy a mostani döntés mindenben méltó lesz tízéves multhoz, mely olyannyira ki tudta tapintani az ország iiterét és felismerni a valódi közgazdasági igazságokat és szükségeket.

Bányay.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Személyi hírek. Dr Vitális István geológus, selmebányai tanár, Alsó- és Felsőhangony, Harmacz és Jéne községek hatáiraiban több napon át köszöntelepek után kutatott. — A Rudai 12 Apostol Bányatársulat igazgatósága Jung Dániel bányagondnok tiszteletére, ki 27 évi szolgálat után e hónap első napjaiban nyugalomba vonul és Nagyszebenbe telepzik le, kedélyes búcsuestélyt rendezett.

Vállalkoznak a belgák. A torontál—rudnóvölgyi köszönterületek kiaknázása céljából egy brüsszeli köszönterületek társaság tárgyalásokat folytat az érdekeltekkel. A belga társaság mérnökeit már ki is küldte Rudnóra, ahol a legközelebbi napokban megkezdődnek a kutatási munkálatok.

Szent Borbála-ünnepségek. Szent-Borbálának, a bányászok védőszentjének ünnepét országszerte megünnepelték. A zsilvölgyi bányászok december 3-án imával, ájtatos zsolozsmával esedeztek az isteni gondviselésért, hogy minden bajt, minden veszélyt háritson el azokról, akinek élete folyton kockán van, midőn a köznek javára a föld méhében végzik verejtékes munkájukat. — Az Urkány-Zsilvölgyi Magyar Köszönterületek társasága Lupényban rendezett Szent Borbála-ünnepélyt.

A porkurai aranybányák. A Klein-féle porkurai aranybányák a kincstár által leendő esetleges megvétele ügyében Pelachy Ferenc abrudbányai főnök és Urbán Mihály kapnikbányai főmérnök befejezték a 17 napig tartott szakértői szemlét. A Mikó Dezső-féle kismácsi bányajogositmányokat is megvizsgálták, amelyek megvétele a porkurai bányák megvétele esetén szintén szóba jöhet.

Magyar bányász mérnök katasztrófája Párisban. Henessy Ferenc budapesti bányamérnök a Barbes-boulevardon egy erősen megrakott szénaszállító-kocsi kerekai alá került s miután az egyik kerék átment a homlokán, azonnal meghalt.

A nagybátonyi szénbánya vasútja. A m. kir. állami vasgyárak központi igazgatósága a nagybátonyi állami közüző-telepről az állami szénbányához vezető két kilométer hosszú lőüzemű vasutat gőzüzemre fogja berendezni. A m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelőség a gőzüzem engedélyezése szempontjából a pályára nézve közgazdasági és műtanrendőri bejárást tart a kereskedelmi miniszter rendelete értelmében.

SZIVATTYUKAT ÉS MÉRLEGEKET

gyárt, mint különlegességet és legnagyobb rak-
tart tart épület- és diaphragma-szivattyukban.

Garvenswerke WIEN, II., Handelsquai 130.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

(B/96/44/46)

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA
TEVESZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKÉBEN:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZTÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Vas- és fémipari szakiskola Pécsen. A kereskedelmi miniszter költségvetése gondoskodik a miskolci és pécsi ipari szakiskola költségeinek egy részéről. Miután Pécs szab. kir. város közönsége ingyentelket és 200.000 koronát ajánlott fel, az építési költség már is rendelkezésre áll. Az új épület a jövő tanév elejéig aligha készülhet el, de miután a miniszter az új szakiskola megnyitását az 1912—1913. tanévre tervezi, egy félévre ideiglenes bérelt helyiségben fogják az első osztályt megnyitni.

A nagykürtösi „Borbála“ tárnai kőszénbányatársulat december 30-án a kiskürtösi irodájában rendkívüli közgyűlést tart.

A selmeci főiskolai hallgatók létszáma az idén következőképen oszlik meg:

Évfolyam	bányamérnöki szakon		érmé- mérnöki szakon		vaskohé- mérnöki szakon		erdőmérnöki szakon		Összesen	
	rendes	vendég	rendes	vendég	rendes	vendég	rendes	vendég	rendes	vendég
I. évek	60	1	1	19	134	—	214	—	1	—
II. „	44	—	1	13	105	—	163	—	—	—
III. „	30	—	2	10	103	—	145	—	—	—
IV. „	30	—	2	15	86	1	133	1	—	—
Összesen	164	1	6	57	428	1	655	2		

Hogyan állapítják Amerikában a szén árát?

A clevelandi (Ohio) közti vasúttársaság, melynek széntüzelési és szállítási berendezései mintaszerűek, a szénbevásárlásnál oly rendszert dolgozott ki, melynek alapján a tüzelőanyag értékelése első sorban a kísérletekkel megállapított fűtőképesség szerint történik. Hogy a szénárak jelentőségét az üzem gazdaságossága szempontjából méltányolni tudjuk, csak arra kell gondolnunk, hogy az elégetett szénnek átlag 8 százaléka mint elektromos energia adódik le a telep gyűjtő sinein és hogy a szénköltség az összes közvetlen áramelőállítás költségeinek mintegy 70 százalékát teszi.

A clevelandi villamos vasutnak főleg kétféle szénfajta áll rendelkezésre és pedig egy 7000 kalóriás bitumenes daraszén és egy hasonló minőségű 7300 kalóriával. Mindkét fajtának aránylag nagy a hamu (12—14 százalék) és kén (2—3,5 százalék) tartalma. Ezért az értékmegállapítás ugyan első sorban a fűtőképesség alapján történik, de a nagy hamu- és kén-tartalomra külön levonásokat eszközölnek. A normális értéket meglehetősen alacsonyra vették, hogy olcsó szerződési árt kapjanak, ellenben ugy a prémiumok, mint a levonások ezen középértékhez képest fokozatosan emelkednek.

Ebből következnék, hogy átlag a normálnál magasabb árakat kell fizetni, mivel a kereskedők a prémiumokat nem engedik el. Hogy azonban a szén tulmagas fűtőképességgel ne szállíttassék, ami a kazánrostélyoknak ártalmára lehetne, a nagyobb fűtőérték részére biztosított prémiumok csak bizonyos határig emelkednek. Egészen silány szén szállítása ellen úgy védekezik a társaság, hogy a birsá-

gok a hamu és kén kellenél nagyobb tartalma és kb. a normális fűtőérték 90 százaléknál annyira emelkednek, hogy a szállítási költségek épen csak fedeztetnek, a szénnek magának azonban nincs már értéke. A fűtőképesség alapján megállapított tarifa életbeléptetése után a kilowatt-óránkénti termelési költségek 70 százalékkal csökkentek. Maga az eljárás a következő: A szenes vonat minden kocsiából legalább öt helyen kisebb mennyiségű szenet vesznek ki. Az összes kocsikból vett mintákat közös tartányba teszik és gondosan keverik. A keverék felét a társaság laboratóriumában két hétre elteszik, a másik felét azonnal elemezik. A szállító a mintavételnél jelen lehet, de más minta nem érvényes. Az elemzést a társaság vegyészje végzi. Ha a szállító az eredményt nem fogadja el, úgy a társaság a másik minta-félt közösen megállapított laboratóriumnak adja át. Ennek eredménye kötelező. Ha ezen vizsgálatnál az elsőhöz képest az értékkülönbség 2 százalék vagy kevesebb, a költségeket a szállító, ellenkező esetben a társaság viseli. Ha három napon belül az elemzésnek a szállítóhoz történt elküldése után az utóbbi óvást nem emel, úgy a mintát két hétre a vétel után megsemmisítik. A fűtőképesség megállapítására a Tarr-féle kalorimétert alkalmazzák, melynek-kezelésére, valamint a hamu- és kén-tartalom megállapítására részletes szabályokat állítottak fel.

Új városháza Breznóbányán. Breznóbánya város legutóbb tartott képviselőtestületi közgyűlésének határozata az, hogy az új városház építésére pályázat hirdetését rendelte el. Az előmunkálatok megkezdésére a pogármester elnöksége alatt egy bizottság küldetett ki.

Tüköryné ércet kutat. Fantasztikus hírt közöltek nemrég a napilapok. Arról volt szó, hogy Tüköryné nemcsak a földalatti forrásvizet tudja felkutatni, hanem a rejtett arany és ezüst ércet is reagál, sőt a szén, káli, petróleum és főleg a földgáz is könnyűszerrel felkutatja varázsvesszejével. Néhány hét előtt Tüköryné állítólag egy szomszédos nagyhatalom kormányától meghívást kapott arany- és ezüstbányák felkutatására. Bár kétségtelen, hogy Tüköry Jenőné csodálatos módon fel tudja kutatni a földalatti forrásokat, mégsem kívánhatjuk senkitől, hogy az ércutatásról szóló hírt elhiggye.

Új bőrdöb

és egyéb finom bőrárut leg-
előnyösebben vásárolhat
a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Múzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3832/611/24)

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélra
megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

Osztályülés Nagybányán. Az Orsz. Magy. Bányászati és Kohászati Egyesület Nagybányavidéki osztálya december 7-én tartotta osztályülését, amelyen Fischer Károly kir. kohómérnök tartott előadást a fernezei m. kir. kohónál várható Birmut-fém termeléséről.

Megölte a vastörmelék. Bisztrán János vashegyi lakos bányamunkást a réa szakadt vastörmelék fejtés közben maga alá temette és mire kiásták meghalt.

Egy kőszéntelep kiaknázása. Horvátországban Ladanje-Dolnje Kőszénbánya R.-T. céggel részvénytársaság van alakulóban. A részvénytársaság, amelynek alaptőkéjét 1.200.000 koronára tervezik, a ladanje-dolnjei és környékbeli széntelepek kutatását és kiaknázását favorizálná. Az új horyát bányavállalat székhelye Varasd lesz.

24.000 K-ás pályázat bányalámpára. Egy angol bányatulajdonos — mint már megírtuk — 24.000 K-t adott át a belügyminiszteriumnak, hogy azt pályadíj tüzze ki egy tökéletes biztonsági villamos-lámpáért. A pályázat ez év december 31-én jár le. A pályázaton bármily nemzetiségű feltaláló résztvehet.

Új grafit-bánya. Megírtuk már, hogy Rimabánya község határában, a Herihoró-völgyben grafit-telepre bukkantak. A kutatási munkálatok folynak s máris megállapították, hogy a telep grafitban gazdag és nagy kiterjedésű. Érdekes, hogy Rimabánya valamikor bányatelep volt. A község lakosai a XVI-ik században aranymosással keresték kenyerüket. Az aranymosó helyek nyomai még most is meglátszanak a rimakokovai Rimaág mentén elterülő községi réteken. Hogy Rimabánya község a rég elmúlt időkben bányaváros volt, arról hiteles okiratok vannak az egri káptalan ősi levéltárában. Ezen község határában félben hagyott vaskőbányák is vannak, csak tüke és vállalkozó szellem kellene azok feltárására.

Bányászsors. Szurdokről írják lapunknak, hogy az ottani kőszéntelep szalonnai bányájában Koszta László bányamunkást a kőszénfölvonó lift csilléje, hibás beállítás folytán a bányáreg falához vágta, úgy hogy ágyékcsigolyája eltört. A szerencsétlenség 250 m.-nyi mélységben történt, honnan a súlyosan sérült munkást kiemelték s a zilahi közpórházba

szállították. A vizsgálat szerint szerencsétlenségét önmaga okozta a lift szabálytalan megindításával.

A Gróf Csáky László prakfalvi vas- és acélgyár Rt.-nál Lorch Károly Lajos társulati tisztviselő cégjegyzési jogosultsága megszűnt.

A Magyarhoni Földtani Társulat december 6-án a Természettudományi Társulat előadó-termében szakülést tartott, amelyen Schréter Zoltán dr. a budapesti hévforrások földtani fejlődéstörténetéről és Vogl Viktor dr. tengerpartunk eocén márgáiról tartott előadást. A szakülés után a választmány ülésezett.

Elhalasztott őszi gyakorlat. A selmeci főiskola negyedéves bányamérnök-hallgatói, mivel Perecesen tifuszjárvány volt, Réz Géza főiskolai tanár vezetésével csak folyó hó 8-án mennek a rendes őszi kis gyakorlatra; Perecesen az ottani barnaszén-bányákat fogják tanulmányozni.

Szénforgalom. A Máv. vonalai mentén fekvő kőszénbányák a november hó 12-étől november hó 18-ig terjedő héten, hat munkanap alatt, összesen 16.610 kocsirakomány szénét adták fel; 1691 kocsirakománnyal többet, mint az előző héten és 2746 kocsirakománnyal többet, mint a múlt év hasonló (XI/13-tól XI/19-ig) időszakában. Egy-egy munkanapon átlag 2768 vasúti kocsi raktak meg, 282 kocsival többet, mint az előző hét egy-egy munkanapján.

Új siklopálya. Már megemlékeztünk arról, hogy a magyar általános kőszénbánya-társulat Felsőgalla határában portlandcementgyárat épít. A feldolgozásra kerülő nyersanyag egy részét képező mészkövet a keselőhegyi mészkőbányából termelik és a gyárba siklopálya segítségével óhajtja a társaság leszállítani. A pályára nézve a kereskedelmi miniszter közigazgatási bejárást rendelt el, amelyet folyó évi december 13-ik napján tartanak meg.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A porosz szénbehozatal lebonyolítása. Az érdekelt porosz, szász, bajor, osztrák állam- és magánvasutak, valamint a kassa—oderbergi vasút között tárgyalás folyt a porosz szénforgalom lebonyolítása ügyében. A tárgyalás a legtöbb kérdésben az érdekelt vasutak között teljes megegyezésre vezetett. A kassa—oderbergi vasutat a tárgyaláson Szekula Gyula igazgató-helyettes képviselte. A tár-

	<h1>Felten és Guillaume</h1> <p>kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár</p> <p>==== részvénytársaság ====</p> <p>Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.</p>	
<h2>Ólomkábelek. ⚡ Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.</h2> <p>Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.</p> <p>(B/2095/619/25.)</p>		

TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMASHOZ KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

gyalás főleg Budapestnek és Wiennek szénrel való akadálytalan ellátásra terjed ki.

Uj törvény a román petróleummezőkről.
Alig két esztendeje, hogy a román parlament a petróleummezőkről szóló törvényt megszavazta s máris uj törvényrel szándékozik a petróleumbányászatot szabályozni. Az 1909. évi törvény intenciója az volt, hogy az állam tulajdonának kimondott petróleumforrások kihasználását bérbeadják. Ezzel szemben az uj törvénytervezet az állami hozzájárulással létesítendő magánvállalkozásnak kívánja a petróleumföldök kihasználását átadni olyként, hogy az összes petróleum-területeknek egynegyed része tartalékképen, kihasználatlanul maradjon fenn.

A román petróleum ipar. A román pénzügyminiszterium statisztikai hivatala ideiglenes számadatokat közöl az 1910. évi főbb kiviteli cikkekről. Ezekből vesszük a következőket Kivittek: nyersolajat 43.432,103 kg. sulyban. A legjobb vevő Magyarország és Ausztria volt (20.076,101 kg.-al) és Japán (18.631,404 kg.-al). A mult évben nyersolaj kivitele csak 11.131,892 kg.-ot tett ki s ekkor Hollandia állt a vevők élén 3.556,490 kg.-al. Petroleumüledéket 75.488,771 kg.-ot, mely mennyiségből Angolország 45.500,873, Franciaország 7.353,451 és Olaszország 7.149,043 kg.-ot importált. A mult évben csak 41.549,460 kg.-ot exportáltak, melyből Angolországra, mint fővevőre 15.892,314 kg. esett. Raffinált petroleumot 337.038,575 kg.-ot, melyből Egyiptom 69.376,935, Angolország 67.048,890 és Franciaország 59.350,295 kg.-ot vásárolt. Az elmúlt évben az export nem tett ki többet, mint 262.587,196 kg.-ot. Benzint 126.334,388 kg.-ot. Ebből Franciaországba 72.384,945, Németországba 28.189,617 és Angolországba 13.135,535 kg. került. Az elmúlt évben e termék exportja csak 108.736,495 kg.-ra rugott.

A szerkesztésért felelős Dr. Bischitz Béla.:

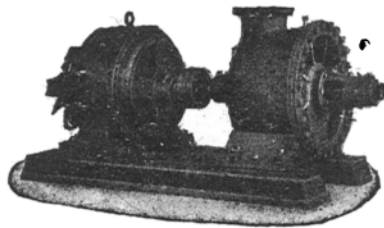
ERNHADT és SEHMER gépgyára Saarbrücken.

Vezérképviselő: FLAMM ADOLF

műszaki irodája és gépészeti berendezések vállalat.
Budapest, II. kerület, Margit körút 48. szám.

Szállít: bánya- és kohógépeket, Diesel-nyersolajmotorokat, Centrifugal- s turbo-szivattyukat, gázgenerátorokat, Briquet-sajtókat és dugattyus szivattyukat.

B/3835/614/32.

Bányaiskolát jó eredménnyel végzett,

- 23 éves nőtlen egyén, szerény igények mellett szén- vagy fémbányánál aknási vagy felvigyázói, esetleg ilyenmü segédi vagy
- gyakornoki állást keres mielőbbi belépésre. ■

Megkeresések >D 703< jelige alatt a kiadóba.

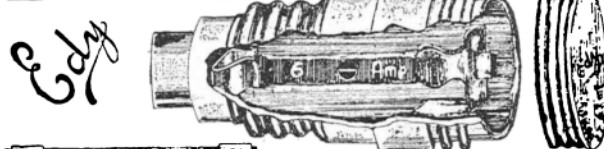
(B. 4021/730/49)

Mindenütt kapható darabonkint 70 fillér árban.

Szab. villamos biztosíték
kicserélhető betéttel.

Ha kiég, csak a betét cserélendő ki, tehát olcsóbb, mint bármely más biztosíték, mert a porcellándugó tovább használható. Nem kell javítani!

Mindenki által kezelhető! 550 Volt-feszültség és minden Ampererősség Legkisebb rendelhető mennyiség 25 drb. Minden dugó 5 tartalékbetét elszállítatik.

Árak betét nélkül.

Edy normal csavarmenettel	75 fill.
Edy nagy csavarmenettel	1.55
Mignon	30

Betétek.

Edy normal betét 2-10 Amp-ig	18 fill.
Edy normal betét 15-40 Amp-ig	24
Edy nagy betét 6-20 Amp-ig	40
Edy nagy betét 30-60 Amp-ig	45
Mignon betét	20

Egyedelőárúsítás:

Hanák Miksánál, Budapest, V., Nádor-utca 50. sz.

(Markó-u. sarok).

(B/3779/689/41)

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tüzoltó fecskendők. ∴

Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.

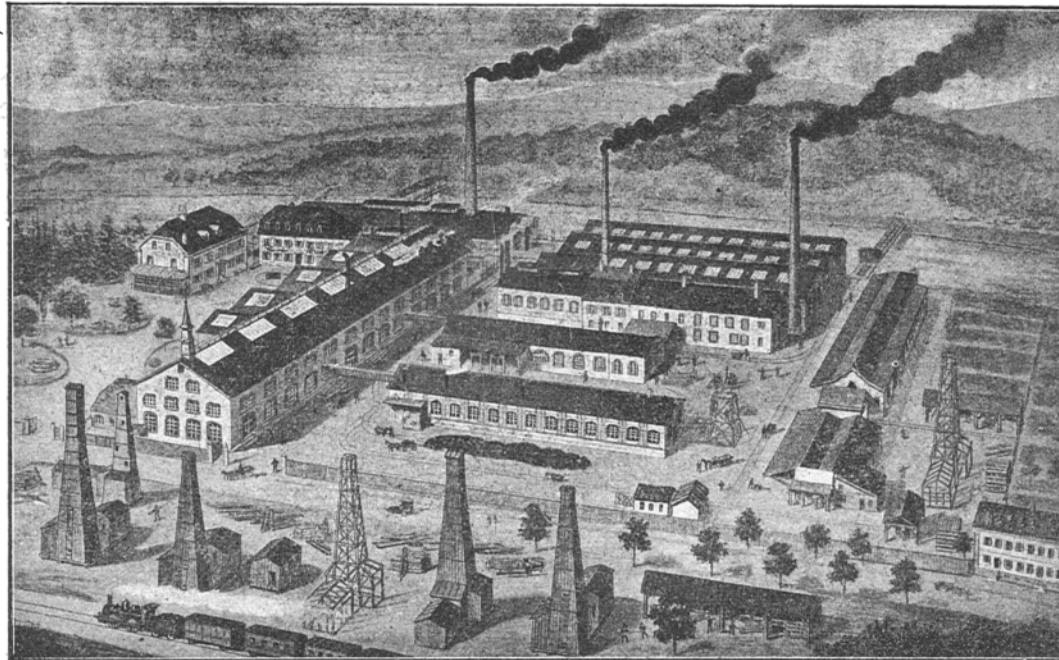
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépszijak. Robbanásmentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153-11.
168-00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

Mélyfúrások mindenféle módszer szerint.

Sürgönycim
Vogt Niderbruck. Hivatal Masmünster.
Telefon-szám 9.

Gewerkschaft Gute Hoffnung, Tiefbohrgesellschaft

NIEDERBRUCK bei Masmünster i. Elsass.

Kombinált gőzüzemű mélyfúrógép véső és gyémántfúrára a legnagyobb mélységig a „System J. Vogt“ szerint. Szabadalmazva minden nagyobb államban. — Ezzel a furási rendszerrel a legkülönbözőbb ásványok után furtunk a legnagyobb eredménnyel és pedig Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Belgiumban, Romániában, Oroszországban és Afrikában. — Petroleumfúrások. — Aknamélyítés fagyasztási eljárással vagy anélkül, furási tervezetek, vélemények, előtanulmányok hegviszonyok geológiájáról a tengerentúlon is.

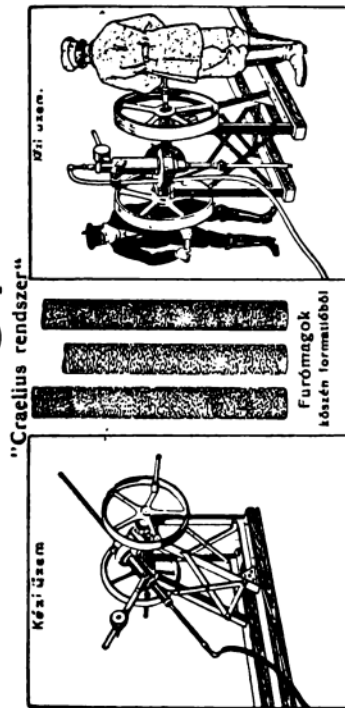
(B/104/507/52/II)

Szent-Margitszigeti ÜDÍTŐVÍZ
kellemes ízű és egészséges szénsavval telített ásványvíz.

A fővárosi közmunkák tanácsa tulajdona. A Szent-Margitsziget Gyógy-
fürdő Felügyelőségének kezelésében Budapest. :: :: Telefon 36-32.

(B/15/457/49/II.)

Kombinált közeffúrógép kézi és gépjűzetre

"Craellius rendszer"

Furómagok
kőszén formájában

Nélközvetlenül

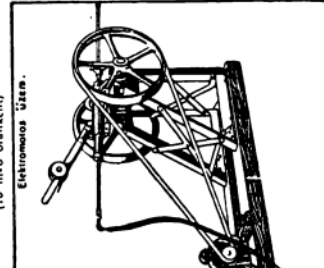
bányákban, aknáknál, kőbányáknál, mész és cementművekben, mindenféle egyéb furásoknál. Minden irányban tur 250 m. mélységig, sőt mélyebbre is.

A furómagok épek s így az álfurt réteg hű képét nyerjük.

Igen nagy teljesítmény Egyszerű és szilárd Nem igényel javítást.

Legkisebb erőfogyasztás (10 m. 8 oránenti)

Térfogása kicsi (2 x 2 x 2 m)

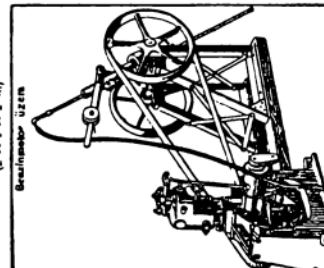
Elektromos üzem.

Saját rendszerű

gyémánt foglalat, kő-
serülhető erőfeszéssel,
igen kis gyémánt
elhasználás

Gyémánt furókörön

Gőzüzemű üzem

LANGE, LORCKE & Co.
Sürgönycim:
Lange Lortze, Breg. Bez. Breslau

Tarbeszélő 34,
gyémánt számszám Gyár
Brieg, 13 Bez. Breslau.

(B/1049/673/4.)

1911. évi 2246. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

Az alulírott kir. bányahivatal az 1912. évben szükséges és alább felsorolt anyagokat nyilvános versenyárgyalás útján kívánja beszerezni és p.:

I. A selmechányai m. kir. bányahivatal alá tartozó művek számára, selmechányai vasut-állomásra bérmentesen szállítva:

1. Vashuzal 2—31. sz. 60—65 kg. mm ²	szilárdsága — — — — — — — —	1700 kg
2. Horganyozott vashuzal 2—31. sz. 60—65 kg. mm ²	szilárdsága — — — — — — — —	1200
3. Acélhuzal 120—130 kg. mm ² -kénti	szilárdsága 2—25. sz. — — — — — —	30000
4. Horganyozott acélhuzal 120—130 kgr. mm ² -kénti	szilárdsága 2—25. sz. — — — — — —	5000
5. Acélhuzal 6—25. sz.		
150—160	} kg. mm ² -kénti szilárdsága együtt	5000
160—170		
170—180		
180—200		
6. Nyersolaj — — — — — — — —		209000

II. A hodrusbányai m. kir. bányahivatal alá tartozó művek számára, „Vihnyepeszterény Szénás-falu“ vasuti állomásra bérmentesen szállítva:

1. Nyersolaj 140,000 kg.

Külön tüntetendő ki az egységár:

a) hordókban, b) tartánykocsikban szállítva.

Felhivatnak vállalkozni szándékozók, hogy ivenkint egykoronás magyar okmánybélyeggel el látott ajánlataikat folyó évi december hó 15-én délután óráig a kiíró bányahivatal főnökénél nyujtsák be.

Bánatpénz fejében a szállításra felajánlott anyag összértékének öt (5) százaléka, hivatkozással ezen hirdetés számára, akár készpénzben, akár pedig óvadékképes értékpapirokban a selmechányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál, avagy bármely más hazai állampénztárnál (adóhivatalnál) teendő le s az ajánlathoz a bánatpénz letételét igazoló nyugta, avagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni tiltra van.

A versenyárgyalás folyó évi december hó 17-én délelőtt 9 órakor a kir. bányahivatal helyiségében (Selmechányán) fog megtartatni s azon az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlati minta, nemkülönben az általános és részletes szállítási feltételek az alulírott kir. bányahivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők és kívánatra ki is adhatók, vagy postán megküldhetők.

Selmechánya, 1911. december hó 4.

M. kir. bányahivatal.

1911. évi 2246. számhoz.

Szállítási feltételek az ugyanezen szám alatt közzétett versenyárgyalási hirdetéshez.

I. Általános feltételek.

1. Az ajánlatok ivenkint egy koronás, a neta-láni mellékletek pedig ivenkint 30 filléres magyar okmánybélyeggel látandók el olyképen, hogy az ajánlat első sora a belyegjegyen megfelelően keresztül írva legyen.

2. Az ajánlatok sértetlen pecséttel, lezárt borítékban a borítékon „Ajánlat drótszállításra“ avagy „Ajánlat nyersolajszállításra“ felirással és ajánlattevő nevével és lakásának jelzésével ellátva folyó évi

december hó 15-én esti 5 óráig

bezárólag alulírt bányahivatalnál benyujtandók. Az ajánlattal egyidejűleg minták is küldendők.

3. Az ajánlott árak a megnevezett vasuti állomásokon leadva csomagolással együtt értendőek s a megajánlott egységárak, valamint az összár is úgy számjegyekkel, mint betűkkel is világosan kiirandók; megjegyezvén, hogy ha az egységár és összár között eltérés volna, irányadó lesz az ajánlatban foglalt összár.

4. A versenyárgyalási hirdetésben kiirt mennyiség az előző évek átlagos szükséglete szerint állapított meg, miután azonban a szükséglet főleg a bányaiüzemnél pontosan előre meg nem szabható, kikötetik, hogy vállalkozó a hirdetésben megnevezett mennyiségen felül esetleg azon alul is (10) tíz százalékkal köteles szállítani.

5. A megrendeléseket a m. kir. bányahivatal 1912. év folyamán a szükségletnek megfelelő részletekben fogja megtenni.

6. Azon ajánlattevő, ki a pályázat tárgyát képező árut kihirdetés idejében alulírott hivatalnak még szállítja, szerződése alapján letett biztosítékát bánatpénzüil lekötheti, ezt azonban ajánlatában a kérdéses biztosíték letételére vonatkozó adatok pontos közlése mellett határozottan kijelenteni tartozik.

A készpénzben letett bánatpénz, illetve biztosíték után alulírt hivatal kamatot nem fizet, a készpénz azonban megfelelő értékű biztosítékképes értékpapirokkal bármikor kicserélhető.

7. Ha a szállítandó anyagra többen együttesen tesznek ajánlatot, az ajánlatnak tartalmaznia kell azt a nyilatkozatot, hogy az ajánlattevők az ajánlat tekintetében egyetemlegesen felelősek, továbbá annak a megbízottnak a nevét, ki az üzletvitelért felelős, illetve az értesítések átvételére és a kifizetett összegek felvételére jogosítva van.

8. Ajánlat csak jó minőségű anyagra teendő, mert csak ily anyag fog átvételni, ellenben az itt megörzött mintának meg nem felelő minőségben szállított anyag a szállító (vállalkozó) rendelkezésére fog bocsátatni, ez oknál fogva hivatalunk az anyag átvételéig semminemű kezességet nem vállal még arra az esetre sem, ha az anyag átvétel közben rongálódna meg.

A szállított huzalok a selmechányai drótkötélgárban vétetnek át véglegesen.

9. A szállítmány ellenértéke a megtörtént átvétel után 14 nap alatt az itteni m. kir. bányakerületi főpénztárnál utalványoztatik ki 2% *sconto*

teronására. Megjegyeztetik, hogy a vállalkozó a vállalata folytán érdembe hozott összegekről kiállított számlákon, vagy nyugtatókon a nyugtatólyeget és jogügyleti illeket a bélyegilletéki szabályok 9. és 10. díjtételei, nemkülönben az 1881. évi XXVI. t.-c. 6. és 10. §§-ai értelmében viselni és leróni köteles.

10. Abban az esetben, ha vállalkozó meg nem felelő anyagot szállítana, a hivatal fentartja magának azt a jogot, hogy a vállalkozó minden további meghallgatása nélkül az ő veszélyére bárholnan szerezhethet be megfelelő minőségű és mennyiségű anyagot. Ezen kötelezettség, illetőleg ezen jog biztosítására szolgál a biztosíték (cautio) ezért azon ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatik, köteles a *hozzá intézett felhívás vételétől számított (8) nyolc nap alatt* az általa szállításra felajánlott anyag értékének tiz (10) százalékát *biztosíték fejében letenni a selmebányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál* akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban; a selmebányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál letett bánatpénz ily esetben a biztosíték részben való fedezésére felhasználható.

A biztosíték az 1912. év végével, illetve amikor vállalkozó minden kötelezettségének teljesen megfelelt, visszaszolgáltatják főpénztárunk által.

11. Egy ajánlattevőnek sines kötelezettségi joga abban az irányban, hogy a szállítás egészben vagy részben neki ítéltessék oda és a netán előállott kár (elmaradt haszon) megtérítését az ajánlattevők sem alulírt hivataltól, sem annak közögeitől nem követelhetik.

Megjegyeztetik emellett, hogy alulírt hivatal az ajánlatok elfogadása felett végérvényesen nem dönt, amennyiben a döntés az értékhatárra való tekintettel a selmebányai m. kir. bányagazgatóság, esetleg a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium hatáskörébe tartozik; ajánlattevők ajánlataikkal tehát a végérvényes döntés időpontjáig kötelezettségben kell, hogy maradjanak.

Magától értetik, hogy az előbbi bekezdésben megnevezett mindkét hatóságnak jogában áll a beérkezett ajánlatok közül szabadon választani, esetleg valamennyit vissza is utasítani.

12. Ha a nyertes ajánlattevő a hozzá intézett felhívás vételétől számított nyolc (8) nap alatt az ezen feltételek 10. pontjában megkivánt biztosítékot le nem tenné, úgy visszalépettnek fog tekintetni s mint ilyen, szállításra vonatkozó minden igényét elveszti és alulírott hivatalnak jogában áll az általa letett bánatpénzt bírói közhenjárás nélkül visszatartani, az esetben pedig, ha a szállítás más uton csak magasabb egységárak vagy végösszeg mellett lenne teljesíthető, úgy a különbözetet is megtéríteni tartozik.

Részletes föltételek.

13. A versenytárgyalási hirdetés. 1—2. szám alatti vashuzal a legjobb minőségű stiriui vagy angol anyagból gyártott legyen s 60—65 kgr. m/m² hordképességgel bírjon, a 3—5. számok alatti acélhuzal ellenben a legjobb minőségű tégely öntött acélból gyártott legyen és 120—200 kgr. m/m² hordképességgel bírjon.

Az összes huzalokra vonatkozólag megjelölendő az ajánlatban a megrendelés napjától számított szállítási határidő, amelyen belül a megrendelés feltétlenül teljesítettik. Ezt kötelezően fizetnünkél mindenkor tudnunk kell.

Egyes hivatalok néha gyorsárúként is állítandók, szükséges tehát, hogy teher- és gyorsárúként való szállításra külön-külön ajánlati ár teendő.

Valamennyi huzal karikáinként vászonba burkolva, vagy pedig hordókban esomagolva szállítandó.

Minden huzal-szállítmány a szakító-hajlító és csavargépen fog kipróbáltatni s csak az a huzal lesz átvéve, mely a vastagságának megfelelő hajlítást és csavarodást kibírja.

14. A nyersolaj schodnicai homok és lehetőleg paraffinmentes legyen, tisztára szűrt állapotban szállítandó és az ajánlatnál a garantált kalória feltüntetendő. Külön kitüntetendő az egységár: a) hordókban, b) tartánykocsiban szállítva. Az ajánlattal egy palack nyers petróleum minta beküldendő.

15. Csak azon ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni, melyek a versenytárgyalási hirdetés és ezen feltételekben megkivánt módon a kitűzött határidőig nyújtattak be.

Később benyújtott vagy kellően fel nem szerelt, nemkülönben szóbeli ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Selmebánya, 1911. decembe hó 4.

(11736 49)

M. kir. bányahivatal.

1911. évi 2229 szám.

Versenytárgyalási hirdetés.

A selmebányai m. kir. bányahivatal 1912. évben

32,110 métermázsa barnaszén

szükségletét nyilvános versenytárgyalás útján kívánja beszerezni.

A barnaszénből 20,110 métermázsa a selmebányai művek számára Selmebánya és 12,000 métermázsa a körmöcbányai művek részére, Körmöcbánya vasut állomásra szállítandó.

Felhivatnak ennél fogva a vállalkozni szándékozók, hogy ivenkint egy (1) koronás bélyeggel ellátott ajánlataikat sértetlen pecséttel lezárt borítékban a borítékon „Szénszállítási ajánlat“ felirattal folyó évi

december hó 15-én

délután 5 óráig alulírott kir. bányahivatalnál nyújtásuk be.

Bánatpénz fejében a szállításra felajánlott szénmennyiség értékének öt (5) százaléka hivatkozással ezen hirdetés számára, akár készpénzben, akár pedig óvadékképes értékpapirokban a selmebányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál, avagy bármely más hazai állampénztárnál (adóhivatalnál) teendő le, az ajánlathoz a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni tiltva van.

A versenytárgyalás folyó évi december hó 17-én délelőtt 9 órakor a selmebányai m. kir. bányahivatalnál fog megtartatni s azon az ajánlattevők, vagy annak igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Az ajánlati minta, nemkülönben az általános és részletes szállítási feltételek az alulírott m. kir. bányahivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők s kivánságra ki is adhatók, vagy postán megküldhetők.

Selmecbánya, 1911. évi december hó 3.

M. kir. bányahivatal.

1911. évi 2229. szám.

Szállítási feltételek

az ugyanezen szám alatt közzétett versenytárgyalási hirdetéshez

I. Általános feltételek.

1. Az ajánlatok ivenkint egykoronás, a netaláni mellékletek pedig ivenkint 30 filléres magyar okmánybélyegjeggyel látandók el olyképen, hogy az ajánlat első sora a bélyegjegyen megfelelően keresztülírva legyen.

2. Az ajánlatok sértetlen pecséttel lezárt borítékban, a borítékon „Ajánlat szén szállításra” felirással és ajánlattevő nevével és lakásának jelzésével ellátva folyó évi december hó 15-én délután 5 óráig bezárólag, alulírott bányahivatalnál benyújtandók.

3. Az ajánlatban betűkkel és számokkal világosan kitüntetendő az egységár és összár helyt bánya, vagy helyt Selmecbánya és Kőrmöcbánya vasut állomáson. Megjegyeztetik, hogy az egységár és összár közötti eltérés esetén az ajánlatban foglalt összár irányadó.

4. Többek részéről együttesen tett ajánlatnak tartalmaznia kell azt a nyilatkozatot, hogy az ajánlattevők az ajánlat tekintetében egyetemlegesen felelősek, továbbá annak a megbízottnak a megnevezését, ki az üzletvételért felelős, illetve az értesítések átvételére s a kilizetendő összegek felvételére jogosítva van.

5. A versenytárgyalási hirdetésben kiírt mennyiség az előző évek átlagos szükséglete szerint állapítottatott meg; miután azonban a szükséglet főleg a bányüzemnél pontosan, előre meg nem szabható, kiköztetik, hogy vállalkozó a hirdetésben megnevezett mennyiségen felül, esetleg alul (10) tiz százalékkal köteles szállítani.

6. A megrendeléseket alulírott, illetőleg a kőrmöcbányai hivatal fogja megtenni a szükségletnek megfelelő részletekben.

7. Bánatpénzül az ajánlott anyag értékének (5) öt százaléka teendő le akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban.

A bánatpénz, hivatkozással ezen hirdetés számára, a selmecbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál, avagy bármely m. kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) teendő le s az ajánlathoz a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata, esetleg a bánatpénz összegéről szóló postai feladó-vevény csatolandó, vagyis az ajánlathoz magát a bánatpénzt csatolni nem szabad.

8. Azon ajánlattevő, ki a pályázat tárgyát képező árut a kihirdetés idejében alulírott hivatalnak

még szállítja, szerződése alapján letett biztosítékát bánatpénzül lekötheti, ezt azonban ajánlatában a kérdéses biztosíték letételére vonatkozó adatok pontos közlése mellett határozottan kijelenteni tartozik.

A készpénzben letett bánatpénz, illetve biztosíték után alulírott hivatal kamatot nem fizet, a készpénz azonban megfelelő értékű biztosítékképes értékpapirokkal bármikor kicserélhető.

9. A szállított szén értéke minden hó végével fog megtérítettetni és a szállítónak (ez iránt beadott számla és nyugtató ellenében) a pénzüsszeg a hó végét követő első két hét alatt a selmecbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál kiutalványoztatik, köteles lévén a szállító az érdembe hozott összegről kiállított nyugtán a nyugtabélyeget és jogügyleti illetéket a bélyegszabályok 9. és 101. díjtételei, valamint az 1881. évi XXVI. törvénycikk 6. és 10. §§-ai értelmében viselni és leróni.

10. Azon vállalkozó, kinek ajánlata elfogadatik, köteles kötelezettségének biztosítására a szállításra felajánlott szén értékének tiz (10) százalékát biztosíték fejében letenni a selmecbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál akár készpénzben, akár elfogadható értékpapirokban; a selmecbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál letett bánatpénz ily esetben a biztosíték részbeni fedezésére felhasználható.

A biztosíték az 1911. év végével, illetve amikor a vállalkozó minden kötelezettségének teljesen megfelelt, visszaszolgáltatik főpénztárunk által.

11. Az ajánlott árak az egész 1912. évre érvényesek.

12. Egy ajánlattevőnek sincs követelési joga abban az irányban, hogy a szállítás egészben vagy részben neki ítéltesse oda és a netalán előállott kár (elmaradt haszon) megtérítését az ajánlattevők sem alulírott hivataltól, sem annak közegeitől nem követelhetik.

Megjegyeztetik emellett, hogy alulírott hivatal az ajánlatok elfogadása felett végérvényesen nem dönt, amennyiben a döntés, az értékhatárra való tekintettel, a selmecbányai m. kir. bányagazgatóság, esetleg a nagyméltóságu m. kir. pénzügyminisztérium hatáskörébe tartozik, ajánlattevők ajánlataikkal, tehát a végérvényes döntés időpontjáig kötelezettségben kell, hogy maradjanak.

Magától értetik, hogy az előbbi bekezdésben megnevezett mindkét hatóságnak jogában áll a beérkezett ajánlatok közül szabadon választani, esetleg valamennyit vissza is utasítani.

13. Ha a nyertes ajánlattevő a hozzá intézett felhívás vételétől számított nyolc (8) nap alatt az ezen feltételek 10 pontjában megkivánt biztosítékát le nem tenné, úgy visszalépettnek fog tekintetni s mint ilyen, a szállításra vonatkozó minden igényét elveszti és alulírott hivatalnak jogában áll az általa letett bánatpénzt bírói közbenjárás nélkül visszatartani, az esetben pedig, ha a szállítás más uton csak magasabb egységárak vagy végösszeg mellett lenne teljesíthető, úgy a különbözetet is megtekinteni tartozik.

14. A szállításra ajánlott összes szénfélék származását, illetőleg az ajánlatban megnevezendő bá-

nyán kívül, amennyiben az ajánlattevő ez iránt szavatosságot vállal, lehetőleg a bánya azon aknája vagy tárnája is megnevezendő, amelyből a szállításra ajánlott szén fejtendő lesz. Ha ajánlattevő nem vállal kötelezettséget arra nézve, hogy e bányának csak egy bizonyos, már előbb megnevezett tárnájából (aknájából) származó szenet fog szállítani, jogában áll a kincstárnak azt követelni, hogy a részére szállítandó szén az ajánlatban megnevezett bányának a szerződés tartama alatt aknázás alatt álló azon tárnájából (aknájából) származzék, amely a legjobb minőségű szenet adja.

II. Részletes feltételek.

15. A szállítandó összes szénfélék minősége tekintetében a következő feltételek érvényesek:

a) A szén frissen aknázott, de légszáraz legyen.

b) Az ajánlatban a szállítandó szén legkisebb melegfejlesztő képességeért az ajánlattevő jóállást vállalni köteles. A biztosított, legkisebb melegfejlesztő képesség kalóriákban számokkal és betűkkel kiírva az ajánlatban.

A kalória alatt a szénnek azon melegfejlesztő képessége értendő, amely a Parr a Berthelot—Mahler vagy a Kräcker-féle bombával való eljárás útján határoztatik meg. A biztosított legkisebb kalóriánál csekélyebb kalóriával bíró szén szállítása esetében a kincstár az átvett szén árából a hiányzó kalóriának megfelelő érték-összegét levonja, ha pedig a különbség olyan nagy, hogy a szén használhatóságát is csökkentené, jogában áll az alulírott hivatalnak a szállított szén átvételét megtagadni és oly szén szállítását követelni, amely a biztosított minőségnek megfelel, ha pedig a szállító ezen követelésnek azonnal meg nem felel és elegendő biztosítékot arra nem képes nyújtani, hogy a további szállítványok kifogásai'ának lesznek, joga van a kincstárnak az egész szükségletet a szállító kárára és veszélyére ott beszerezni, ahol azt a saját érdekeinek megfelelőleg legelőnyösebben beszerezni képes.

c) A szállítandó szén maximális hamutartalma az ajánlatban sulyszázalékban számokkal és betűkkel kiírandó.

Ha a szállított szénben a szavatolt maximumnál több hamutartalom állapíthatnák meg, amennyiben az illető szén a biztosított kalória tekintetében is kifogásra adna okot, a kincstárnak jogában áll a szállított szén átvételét megtagadni és a használhatóságot csökkentő kalória hiány miatti visszautasítás esetén fentebb b) pont alatt említett eljárást azonnal foganatosítani.

16. A szerint, amint a szénszállítvány különböző nagyságu darabokból áll, a következő szénfélék képezhetik az ajánlat, illetőleg a szállítás tárgyát:

a) **Rostált aknaszén:** A bányának a rendes fejtés útján a bányauzemben szokásos osztályozás és rostálás után származó különböző nagyságu darabokból álló terméke. Az ajánlatban az aknaszén ezen minőségének biztosítása végett megemlítendő (számokkal és betűkkel is kiírva), hogy hány százalékos darabos-, kocka-, dió-, apró- és porszén-mennyiségből áll a szállítandó áru (lásd a), b), c), d), e), f) pontokat).

Oly ajánlat, amely a 15 százaléknál több

porszenet tartalmazó rostátlan aknaszén szállítására vonatkozik, figyelembe nem vétetik.

b) **A darabos szén** a vízszintesen fekvő 100 mmes rostán át nem hulló darabokból áll.

c) **A kocka szén** a 40 mmes nyílású és mintegy 60 fokú szög a'att lejtő rost. át nem hulló darabokból áll.

d) **A diószén** a 20 mmes nyílású és mintegy 60 fokú szög alatt lejtő.

e) **Az apró szén** az 5 mmes nyílású rostán át nem hulló széndarabokból áll.

f) **A por szén** a szénnek azon része tekintendő, amely az 5 mmes nyílású és 60 szög alatti hajtással ferdén állított rostán átesik.

Ha valamely szállítványban a megengedettnél több porszén található, amennyiben ezen nagyobb porszén tartalom nem akkora, hogy a szállítvány használhatóságát csökkentené, értékkiegyenítésnek van helye és ez esetben a megengedetten felüli porszén többlet mennyisége 20 százalékkal kisebb értékűnek veendő, mint azon szállítványé, amelyben találtatott és a megfelelő összeg a számlából levonandó. Ha a porszén többlet oly tetemes, hogy a szállítvány használhatóságát tetemesen csökkenti, az egész szállítvány visszautasítandó.

17. A szállítványok mennyiségére vonatkozólag érvényben álló általános feltételeken kívül megállapíthatik, hogy a szállítás közben képződött törésre minden szállítványnál 10 százalék engedélyeztetik. Az ily módon képződött „törés“ (aprószén vagy porszén többlet) kiegyenítésére azonban a szállító minden 100 kg. szállítványhoz 2 kg. túlsúlyt adni köteles.

18. A megrendeléstől átvett 14 napi szállítási határidő a szállítóra csak abban az esetben kötelező, ha egyszerre 30, azaz harminc kocsiakománynál kevesebb mennyiségre szól a megrendelés, ellenben, ha a megrendelés egyszerre, vagy 14 napon belül ismétlődve összesen 30, azaz harminc kocsiakományra, vagy nagyobb mennyiségre szól, akkor az általa'ncsan követelt 14 napon belül csak 28, azaz huszonegy kocsiakomány szállítása követelhető. A megrendelt többi mennyiség naponkénti részletekben lesz szállítandó. A napi részletek 2, azaz kettő kocsiakománynál kisebb szállítványok nem lehetnek.

19. Mozgósítás, vagy háboru esetében, valamint beigazolt módon elkerülhetetlenül bekövetkezett felsőbb erőhatalom által (inunkássztrájk, járványbetegség, bányavíz, stb.) okozott akadályok tartama alatt a szállító azon bányából való szállítás kötelezettsége a'ól fel van mentve, amely bányára az akadály kiterjed. **Vasúti kocsihány vis majornak nem tekintetik.**

Minden más okokból netalan beálló késedelem esetén jogában áll a megrendelő hivatalnak a határidőre be nem érkezett szállítvány helyett szükségletét a késedelmes szállító kárára és veszélyére ott beszerezni, ahol saját céljainak a legelőnyösebben telheti.

20. Ha valamely szállítvány ellen akár származás, akár minőség, akár pedig a mennyiség tekintetében olyan kifogás merülne fel, amely kifogás

miatt a szállítmány ezen részletes feltételek szerint is visszaautasítandó, az általános feltételekben foglalt szabályok birnak érvénynyel.

Olyan kifogások esetében, amelyek ezen részletes feltételek szerint értékkiegyenlítés útján intézendők el (kalória hiány és porszéntöbblet) a következő eljárás lesz követendő:

a) A szállítmányok kalória és hamutartalmának megállapítása végett az átvevő hivatalok időnként próbákat vesznek a szállítmányokból.

A próbavételhez az átvevő hivatal a szállító céget a szállítmány elküldéséről veendő értesítés átvételkor táviratilag meghívja és a szállítmányt a cég kiküldött képviselőjének a próbavételhez való megérkezéseig érintetlenül hagyja.

Ha a cég a próbavételnél magát a vett felhívás dacára nem képviselteti, úgy tekintetik, hogy az átvevő hivatal eljárását a próbavételnél szabályszerűnek elismeri. Ha a szállító cég képviseltetése miatt a próbavétel a szállítmány megérkezését követő 48 órán belül nem teljesíthető, köteles a cég a próbavétel céljaira érintetlenül hagyandó szállítmány helyett haladéktalanul más szállítmányt küldeni és a késedelmességből származó költségeket fedezni, ellenkező esetben az átvevő hivatal a szállítás iránt kötött szerződés, vagy kötlevelemnek a szállítási határidőbe nem tartására vonatkozó határozatai szerint fog eljárni. A próbavétel a következő módon történik:

Lerakás alkalmával minden 15—20-ik lapát, szénpróba gyanánt, félre rakandó. A félrerakott szén az ökönyinél nagyobb darabok összeaprítása után 10—15 cm. vastag rétegben szétterítetik és két diagonális vonallal 4 részre osztva a hátán két átellenes negyede szolgál próbául.

A két negyed jól keverve és diónyi darabokká aprózva a leírt módon addig osztandó, míg körülbelül 8—10 kilogrammos próba marad belőle, ez borsónyira törve jól összekevertetik és három egyforma jól záró becsiszolt üvegdugós palackba, vagy beforrasztható bádogdobozba tételik. A próbaedények lepecsételtetnek, egyiket az átvevő, másikat kívánatra a szállító kapja, a harmadik esetleges felülvizsgálat céljaira marad vissza.

Az ilyképen nyert próbákat az átvevő hivatal a pénzügyminisztérium által meghatározandó kísérleti állomáshoz küldi be. A kísérleti állomás vizsgálatának eredménye alapján netalán megállapított hiányok az egész szállítmány számla összegében lesznek kiegyenlítendőek.

A kísérleti állomás vizsgálati adatainak kétes volta esetére megállapítatik, hogy a kalóriára vonatkozó adatoknál 150 kalória, a hamutartalomnál pedig 0.5% „tolerancia“ lesz figyelembe vehető, mint olyan, amely részben a vizsgálati eljárások különbözőségében, részben pedig a szénnek nem teljesen homogén voltában leli magyarázatát.

b) A porszéntartalom ellenőrzése céljából az átvevő hivatalok időnként próbarostálásokat teljesítenek.

A próbarostáláshoz a szállító meghívandó.

A meghívásnál azon eljárás követendő, amely fentebb a próbavételkor való meghívásnál van leírva.

Ha a szállító a próbarostálásnál magát nem

képviselteti, ez úgy tekintetik, hogy a próbarostálás eredményét hitelesnek elismeri.

A próbarostálás rendszerint (a szállítmányból az átvevő által tetszésszerűen választható) legalább egy egész waggon-rakomány szénnel végzendő.

Eltérésnek ettől csak akkor van helye, ha úgy az átvevőnek, mint a szállítóknak a próbarostálást teljesítő megbízottai közösen megállapodtak abban, hogy a waggon-rakománynak mely része szolgáljon a próbarostálásnál az egész mennyiséget helyettesítő átlagos minőségű anyag gyanánt.

A próbarostálás rendszerint a waggonból közvetlenül az átvevő-hivatal raktározó-helyiségébe lerakott szénnel végzendő minden közbeeső újabb szállítás, vagy átrakás nélkül oly módon, hogy a waggonból lerakott szén közvetlenül a rostákra tételik.

A feltételek szerint megengedett 10% „szállítás közben történő törés“ az ily módon végzendő próbarostálásra való tekintetből is meg van engedve és rostálás közben történő törés címén további eredményeknek nincs helye.

Ha azonban a helyi viszonyok a szállítmány többszöri átrakását teszik szükségessé, minden újabb átrakás után további 2% törés veendő számításba.

A próbaszállításnál talált összes porszén-mennyiségből levonandó lesz az a mennyiség, amely a feltételek szerint megengedett porszén-tartalomnak tekintendő, a maradék pedig azon porszén-többletnek lesz veendő, amely a szállítandó árunál 20%-kal kisebb értékű lévén, a számlában 20%-kal kisebb egységgel lesz számítandó.

21. A kalória hiány, hamu- és porszéntartalom-többlet értékkiegyenlítése címén a szállító számlájából leendő levonások, hacsak az átvevő-hivatal és szállító egyetértőleg előzetesen és világosan meg nem állapodnak arról, hogy a hiányt, illetve többletet megállapító próbák mely szállítmányok minőségének megállapítása végett vétetnek, — nemcsak a próbavétel tárgyát képező és az azokkal egyszerre küldött waggonok mennyiségére, hanem a szállító által az illető hivatal címére küldött összes, oly még fel nem használt szén szállítmányok mennyiségére is lesznek kiterjesztendőek, amelyek kifogástalan minőségét az átvevő-hivatal el nem ismerte.

22. Kísérleti fűtés céljára oly szénfélék szállítására is tehető ajánlat, amelyek itt felsorolva nincsenek (briquette, tojás-briquette). A kincstár fenntartja magának a jogot, hogy a szükségelt szénmennyiség egy részét kísérletképpen briquette szénfélékből fedezhesse.

A briquette- és egyéb szénfélékre vonatkozó ajánlatokban is a hamutartalom, a kalória és a porszéntartalom (törés) számokban, betűvel is kiírva közlendő.

23. Csak azon ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni, melyek a versenytárgyalási hirdetésben és ezen feltételekben megkivánt módon a kitűzött határidőig nyújtattak be.

Elkésve benyújtott, vagy kellően fel nem szerelt, nemkülönbben szóbeli ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Selmeczbánya, 1911. évi december hó 3.

M. kir. bányahivatal.